

İKTİSADİ YÖNELİM ANKETİ'NE İLİŞKİN BİLGİ NOTU

1987 yılı Aralık ayında uygulanmaya başlanan İktisadi Yönelim Anketi (İYA), İstanbul Sanayi Odası'nın "İlk 500 Büyük Firma" ve "İkinci 500 Büyük Firma" sıralamasında yer alan özel sektör firmalarının ankete katılım talebimize olumlu yanıt veren üst düzey yöneticilerinin, genel ekonomi ve sektörel temelde, yakın geçmiş ve geleceğe yönelik eğilim ve beklentilerini saptamak amacıyla hazırlanmış bir anket çalışmasıdır. Anketin sektörel yapısı incelendiğinde, makine-taşıt, dokuma, gıda ve kimya sektörlerinin yaklaşık olarak katılımın yüzde 75'ini oluşturduğu gözlenmektedir.

Aylık olarak uygulanan İYA, ekonominin genel gidişatı, yatırım, iç ve dış talep, üretim, stok ve enflasyon (TEFE) gibi konularda eğilim ve beklentileri yansıtan toplam otuz dört soruyu içermektedir. Bu otuz dört sorudan; yirmi beş tanesi geçmiş ve geleceğe yönelik eğilimlere, beş tanesi çeşitli faktörlerin önem sırasına göre sıralanmasına, dört tanesi de enflasyon ve kredi faizi hakkında oran bildirilmesine ilişkindir.

İYA'nın genel çerçeve olarak cevap seçenekleri "*daha iyimser, aynı, daha kötümser*", "*yukarı, aynı, aşağı*" veya "*normal üstü, normal, normal altı*" şeklindedir. Aylık toplu sonuç raporumuzda, bu yanıtlar için "*iyimser-kötümser*", "*yukarı-aşağı*" veya "*normal üstü-normal altı*" şeklinde fark alınarak bulunan eğilim ve beklentiler değerlendirilmektedir. Oran olarak yanıt aldığımız enflasyon ve kredi faizi beklentisi sorularına ilişkin veriler için ise gözlem sayısı, en küçük ve en büyük değerler, standart sapma, aritmetik ortalama, medyan, mod, uygun ortalama gibi tanımsal istatistikler sunulmaktadır. Uygun ortalama; aritmetik ortalama, medyan, mod, alfa kesilmiş ortalama (trimmed mean) karşılaştırmalarına ve uç değer analizine göre seçilmektedir.

Aylık toplu sonuç raporunda soru bazında yapılan değerlendirmeler yanında, anketin üretim ve talebe ilişkin sorular içermesi nedeniyle, ekonominin genel eğilimi için gösterge özelliğine sahip olan Reel Kesim Güven Endeksi de aylık olarak hazırlanıp kullanıma sunulmaktadır.

1987 yılında 256 firma ile başlayan İYA'nın katılımı günümüzde yaklaşık 500 firmaya ulaşmış olup, anketi cevaplama oranı genellikle yüzde 50'nin üzerinde gerçekleşmektedir. İYA'nın tutarlılığını ölçmek için yapılan analiz sonuçlarına göre, anketin güvenilirlik katsayısı 0.76'dır. Güvenilirlik katsayısının sıfır ile bir arasında değerler alabildiği dikkate alındığında, bu düzeyin yüksek düzeyde bir tutarlılığı işaret ettiği görülmektedir.